

SAVIVALDYBIŲ SKAIDRUMO VERTINIMAS 2022

REKOMENDACIJOS

KAM SKIRTOS ŠIOS REKOMENDACIJOS?

Atsižvelgiant į pagrindines atlikto [Lietuvos savivaldybių skaidrumo vertinimo](#) įžvalgas bei matomus iššūkius, TILS teikia rekomendacijas savivaldybių administracijų atstovams bei tarybų nariams.

Šių rekomendacijų tikslas – pasiūlyti, ko galima imtis, kad jų savivaldybės taptų skaidresnės, atskaitingesnės ir geriau suvaldytų su korupcija susijusias rizikas.

TILS SIŪLO:

---

1. Užsibrėžti kelis svarbiausius antikorupcinius tikslus ir numatyti aiškius rodiklius, pagal kuriuos būtų galima matuoti pažangą. Šiuo metu savivaldybių svetainėse skelbiamos antikorupcinės programos ir priemonių planai yra pernelyg neapibrėžti, neaišku, kokių konkrečių tikslų tikimasi pasiekti. Taip pat, 11 savivaldybių šiuo metu neskelbia savo korupcijos prevencijos programų bei jų įgyvendinimo priemonių planų.

TILS skatina periodiškai skelbti apie pažangą įgyvendinant tikslus, t.y. kokias priemones pavyko įgyvendinti, ko nuspręsta (jeigu nuspręsta) atsisakyti ir aiškiai pagrįsti, kodėl. TILS taip pat atkreipia dėmesį, kad 2022 m. sausį įsigaliojo naujas [Korupcijos prevencijos įstatymas](#), kuriame viešojo sektoriaus subjektų vadovams numatoma didesnė atsakomybė už įstaigos antikorupcinę pažangą, korupcijos prevencijos veiksmų plano rengimą bei įgyvendinimą.

2. Skirti daugiau dėmesio kokybiškam gyventojų įtraukimui į sprendimų priėmimą ir nuolatiniam tokios informacijos viešinimui. Remiantis 2022 m. TILS atlikta [apžvalga](#), šios savivaldybių tarybų kadencijos metu du trečdaliai savivaldybių (38 iš 60) bent kartą įgyvendino dalyvaujamąjį biudžetą. Per praėjusius metus beveik 70 tūkst. gyventojų 32 savivaldybėse įsitraukė į sprendimų priėmimą per dalyvaujamąjį biudžetą, balsuodami už jiems labiausiai patikusius projektus. Vis dėlto, informaciją apie tokias gyventojų įtraukimo veiklas trečdalis (18 iš 60) savivaldybių skelbia tik nuolat besikeičiančioje naujienų skiltyje. Trys (3 iš 60) savivaldybės jos neskelbia visai.

TILS kviečia savivaldybių svetainėse aiškiai informuoti, kokiais būdais savivaldybės gyventojai gali įsitraukti į sprendimų priėmimą (pvz. viešųjų konsultacijų, dalyvaujamojo biudžeto metu,

teikiant pasiūlymus konkrečioms veikloms). Taip pat, aiškiai informuoti, kokie pasiūlymai buvo gauti, į kuriuos iš jų buvo nuspręsta atsižvelgti arba ne ir kodėl.

Rekomenduojama šią informaciją viešinti atskiroje skiltyje savivaldybės puslapyje taip, kad ją rasti būtų paprasta.

3. Skirti daugiau dėmesio savivaldybės tarybos veiklos skaidrumui. Nors 2022 m. atlikto vertinimo metu apie savivaldybės tarybos veiklą savivaldybės skelbė daugiausiai informacijos, šio pobūdžio informacijos skelbiama mažiau nei anksčiau atlikto vertinimo metu (89 balai, lyginant su 95 balais 2018 m.). Šiuo metu 9 savivaldybės neviešina individualių tarybos narių balsavimų svarstomais klausimais. 2 savivaldybės neskelbia visų tarybos posėdžių protokolų.

Siekiant sudaryti gyventojams tinkamas sąlygas susipažinti su savivaldybių veikla, individualių politikų nuomone konkrečiais klausimais, TILS siūlo reguliariai viešinti informaciją apie individualius Tarybos narių balsavimus svarstomais klausimais. Taip pat, laiku ir aiškiai matomoje vietoje viešinti Tarybos posėdžių protokolus.

4. Skelbti ilgalaikės savivaldybėje vadovaujančias pareigas užimančių darbuotojų darbotvarkes. Šiuo metu tik 22 savivaldybės skelbia visų savivaldybės vadovų (savivaldybės mero(-ės), jo(-s) pavaduotojų, administracijos direktoriaus(-ės), jo(-s) pavaduotojų) ilgalaikės darbotvarkes.

TILS kviečia skelbti ilgalaikės darbotvarkes, reguliariai pateikiant visus įvykusius ir jau suplanuotus susitikimus. Viešinti visus susitikimus su (1) interesų grupėmis (asociacijomis, konfederacijomis, nevyriausybinėmis organizacijomis, paramos ir labdaros fondais ir kt.), (2) registruotais lobistais ir (3) susitikimus, kurių metu gaunama pasiūlymų, susijusių su norminių teisės aktų priėmimu, finansavimo prašymu ir pan. Taip pat, darbotvarkėse nurodyti, su kokios organizacijos atstovais, kur ir kada susitinkama, kokios jų pareigos. Taip pat, aiškiai įvardinti, kokie klausimai aptariami susitikimo metu.

5. Skelbti duomenis atviru formatu. Beveik trijų ketvirtadalių (43 iš 60) savivaldybių finansinėse ataskaitose ir kituose dokumentuose neveikia kompiuterinės paieškos sistemos, kurios leistų analizuoti dokumentus ir ieškoti duomenų pagal raktinius žodžius.

TILS kviečia skelbti metinius biudžetus ir finansines ataskaitas .xls, .csv formatais. Tai leistų gyventojams ir suinteresuotoms šalims lengviau atlikti savivaldybių pateikiamų duomenų analizes, surasti tikslią informaciją bei patogiai susipažinti su esminiais savivaldybių veiklos rodikliais.

6. Viešinti, kokius asmenis ir kodėl savivaldybė skyrė į konkrečių savivaldybės valdomų įmonių valdybas. Šiuo metu beveik trečdalis (17 iš 60) savivaldybių neskelbia, kodėl konkrečius asmenis skyrė į savivaldybės valdomų įmonių valdybas.

Siekiant išvengti regimybės dėl galimų interesų konfliktų arba netinkamų asmenų delegavimo į savivaldybės valdomų įmonių valdybas, svarbu viešinti delegavimo priežastis, nurodyti, kokios priežastys lėmė, jog paskirtas asmuo buvo geriausias kandidatas šioms pareigoms užimti.

7. Informaciją apie savivaldybės veiklą gyventojams pateikti aiškiai, struktūruotai. Šiuo metu savivaldybių svetainėse trūksta aiškumo pateikiant informaciją gyventojams ir kitoms suinteresuotoms šalims. Nors informacija svetainėse dažnai yra skelbiama, ją greitai ir patogiai rasti - sudėtinga. Pavyzdžiui, interneto svetainėse talpinama jau nebeaktuali informacija, dalis nuorodų neveikia, sukuriamos kelios skiltys, kurių pavadinimai panašūs, tačiau informacija jose - skiriasi.

TILS siūlo periodiškai atlikti interneto svetainių auditą, pašalinti neaktualių duomenis, pateikti informaciją vartotojui patogiu būdu.

Šios rekomendacijos parengtos atsižvelgiant į tai, ką savivaldybės skelbė 2022 m. spalio - 2023 m. sausio mėnesiais. Išsamias TILS rekomendacijas savivaldybėms ir savivaldybių skaidrumo vertinimą galite rasti www.jurgiokepure.lt.

**„Transparency International“
Lietuvos skyrius**

**Didžioji g. 5, Vilnius, Lietuva
Tel.: +370 5 212 69 51
info@transparency.lt
www.transparency.lt**